Motion

1975/76: 1653

av herrar Enlund och Jonsson i Mora
om kommunala förvärv av jordbruks- och skogsmark, m. m.

Jordförvärvslagen har som huvudsyfte att främja jordbrukets rationalisering. Den skall också medverka till att jordbruksjord och skogsmark med förtur kommer sådana förvärvare till del som kan förutsättas komma att ta väl vara på markens produktionsförmåga.

Av intresse i detta sammanhang är vidare förköpslagen, som ger kommun rätt till förköp vid försäljning av mark som kan komma att behövas för tätbebyggelse. Dessa förvärv går helt förbi lantbruksnämndens prövning.

Den nuvarande jordförvärvslagen har utsatts för hård kritik. Denna kritik gäller bl. a. lantbruksnämndernas handläggning av ärenden, men kanske framför allt att lagen inte kunnat förhindra spekulationsköp och en alltför snabb ökning av priset på mark. Detta senare förhållande innebär mycket stora svårigheter, särskilt för unga människor som vill bedriva jordbruk.

Kritiken mot jordförvärvslagen har lett till att en utredning för översyn av lagen tillsatts i juni 1974. Detta är värdefullt. Det är angeläget att lagstiftningen får en sådan utformning att förvärv i spekulationssyfte kan elimineras och att den slår fast någon form av samband mellan ägande och brukande av mark.

Emellertid finns det trots pågående utredningsarbete anledning att snarast genomföra vissa ändringar i jordförvärvslagstiftningen. Enligt direktiven skall jordförvärvsutredningen även se över formerna för kommunernas förvärv av mark. Dessa är undantagna från lagens tillämpningsområde. Lantbruksnämnderna prövar således inte sådana förvärv, men riksdagen har förutsatt (3LU 1965:22) att samråd med nämnderna sker.

Kommunala men också statliga förvärv av mark har en betydande omfattning. Vi anser, inte minst mot bakgrund av uttalanden från riksdagen om skydd mot exploatering för annat ändamål av jordbruksmark, det vara motiverat att detta samrådsförfarande görs obligatoriskt. Beslut härom torde kunna fattas utan omfattande utredning. Riksdagen bör därför hos regeringen begära förslag om obligatoriskt samrådsförfarande i samband med kommunala förvärv.

För att skapa bättre möjligheter för enskilda att skaffa och bedriva jord- och skogsbruk bör juridiska personers förvärvsrätt inskränkas. F. n. gäller att förvärvstillstånd inte får vägras s. k. förädlingsföretag, som syftar till att varaktigt tillgodogöra sig "egendomens alster i rörelsen" (jordförvärvslagen 4 § andra stycket punkt 1). Dessa förädlingsföretag har således en mycket stark ställning om de önskar förvärva jord, vilket medverkar till att markpriserna drivs i höjden. Enligt vår mening bör dessa förvärv i vanlig

ordning underställas lantbruksnämndens prövning.

Vi utgår från att dessa frågor behandlas av utredningen men anser att motiv finns för att redan nu göra en sådan ändring i § 4 jordförvärvslagen att denna förmånsställning för förädlingsföretagen upphävs.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om obligatoriskt samrådsförfarande mellan kommun och lantbruksnämnd vid kommunala förvärv av jord- och skogsmark,
2. att riksdagen beslutar att i avvaktan på de förslag som kan föranledas av jordförvärvsutredningens arbete upphäva 4 § andra stycket punkt 1 i jordförvärvslagen.

Stockholm den 27 januari 1976

ERIC ENLUND (fp)

ANDERS JONSSON (fp)
i Mora